

STAN, RUCH NATURALNY I WĘDRÓWKOWY LUDNOŚCI W WOJEWÓDZTWIE LUBELSKIM W 2015 ROKU.

Lublin, maj 2016 r.

STAN LUDNOŚCI

W końcu grudnia 2015 roku mieszkańcy województwa lubelskiego stanowili 5,6% ogółu ludności Polski. Pod względem liczby ludności województwo lubelskie zajmowało 8. miejsce w kraju, a biorąc pod uwagę udział mieszkańców miast w ogólnej liczbie ludności uplasowało się na 14. pozycji.

Według danych szacunkowych w końcu grudnia 2015 roku w województwie lubelskim mieszkało 2139,7 tys. osób. W porównaniu z 2014 rokiem liczba ludności zmalała o 8,0 tys. osób. W miastach ubytek ludności wyniósł 4,8 tys., a na wsi 3,3 tys. osób. Stan ludności w województwie lubelskim podobnie jak przed rokiem zmniejszył się we wszystkich powiatach za wyjątkiem powiatu lubelskiego, w którym odnotowano przyrost liczby mieszkańców o 0,5% (0,8 tys. osób). Główną przyczyną zwiększenia liczby mieszkańców w powiecie lubelskim był dalszy rozwój ośrodków podmiejskich skupionych wokół miasta Lublina, do których przeprowadzili się przede wszystkim byli mieszkańcy miasta. Największy przyrost liczby ludności w powiecie lubelskim odnotowano w gminie Głusk (o 2,7%), następnie w gminie Wólka (o 2,2%), Konopnica (o 1,9%) i Niemce (o 1,2%). W pozostałych powiatach odnotowano ubytek mieszkańców, w tym największy w powiecie hrubieszowskim, krasnostawskim, opolskim oraz w mieście Chełm (po 0,9%).

Tabl. 1. **LUDNOŚĆ**
Stan w dniu 31 XII

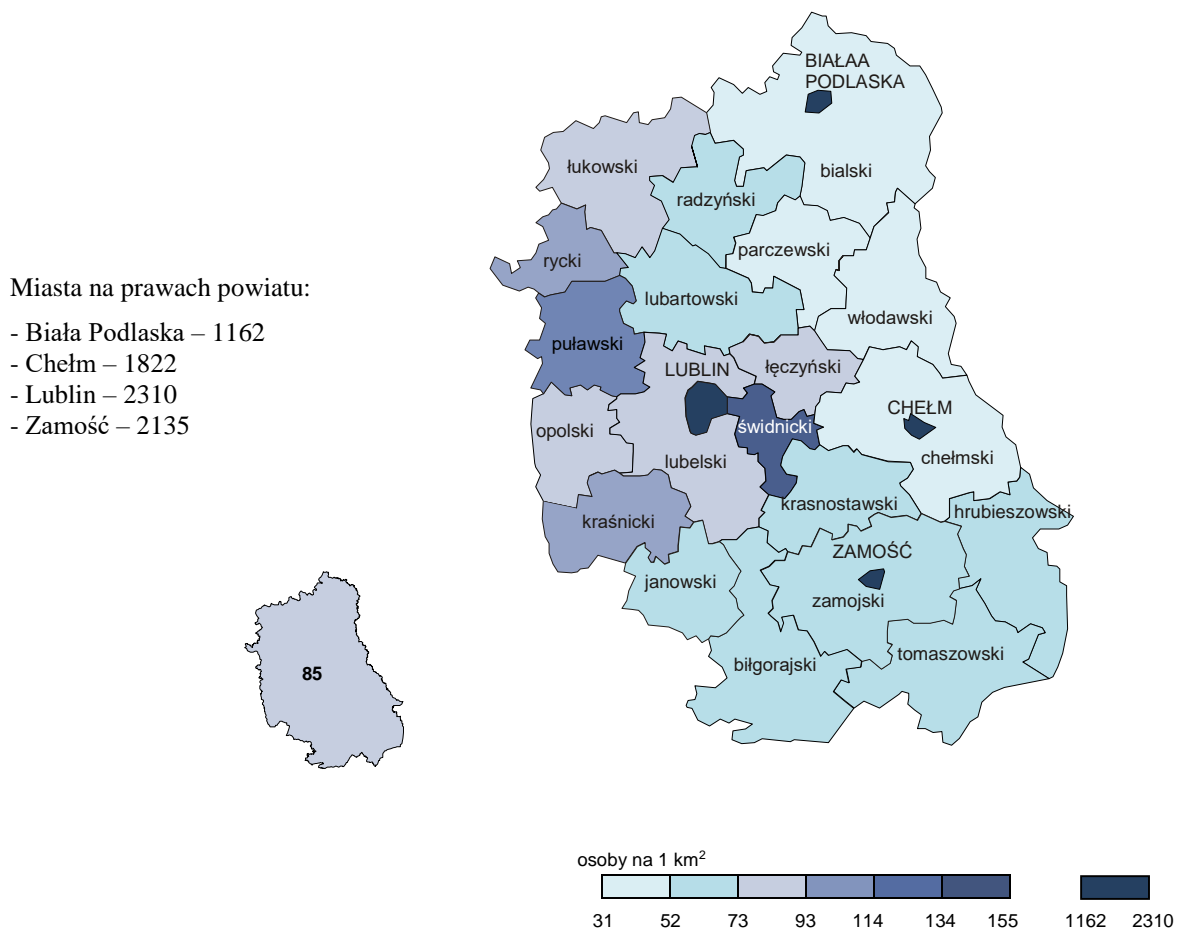
Wyszczególnienie	2014	2015	
		ogółem	2014=100
Ludność	2147746	2139726	99,6
mężczyźni	1040990	1037052	99,6
kobiety	1106756	1102674	99,6
miasta	992787	988034	99,5
wieś	1154959	1151692	99,7
Biologiczne grupy wieku:			
0 -14 lat	317932	314513	98,9
15 - 64	1488949	1475166	99,1
65 lat i więcej	340865	350047	102,7
Edukacyjne grupy wieku:			
3 - 6 lat	89681	87105	97,1
7-12	124818	127587	102,2
13 -15	66368	63876	96,2
16 -18	73633	70654	96,0
19 -24 lata	176601	169599	96,0

W 43 miastach zamieszkiwało 46,2% ogółu ludności, podczas gdy w kraju ludność miast stanowiła 60,3% ogółu populacji. Największym miastem pod względem liczby ludności był Lublin, w którym mieszkało 340,74 tys. osób, tj. 34,5% mieszkańców miast i 15,9% ogółu ludności województwa. W okresie rocznym liczba mieszkańców Lublina zmalała o 1,0 tys. osób (o 0,3%).

Z powiatów ziemskich najbardziej zurbanizowane były powiaty: świdnicki (58,7% stanowiła ludność miast), następnie puławski (47,8%) i rycki (46,4%), zaś najmniejszy udział mieszkańców miast odnotowano w powiecie chełmskim (5,6%) i lubelskim (7,7%).

Średnia gęstość zaludnienia w województwie lubelskim wyniosła 85 osób na km² wobec 123 w kraju. W miastach na 1 km² przypadało średnio 1010, a na wsi 48 osób. W poszczególnych powiatach województwa rozmieszczenie ludności nie było równomierne – największe zagęszczenie występowało w Lublinie (2310) i Zamościu (2135), a najmniejsze w powiecie włodawskim (31) i parczewskim (37).

Mapa 1. **GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA**
(stan w dniu 31 XII 2015 roku)

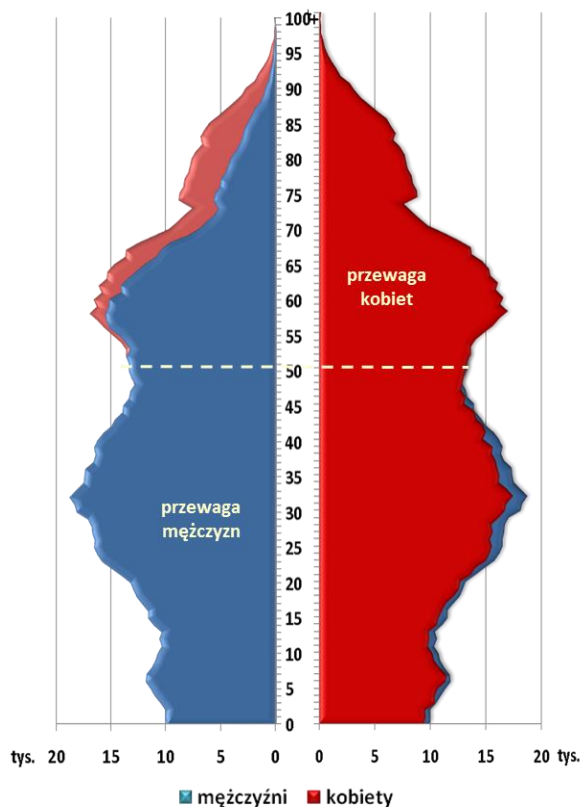
STRUKTURA LUDNOŚCI

Struktura ludności według płci od wielu lat nie ulega większym zmianom. W 2015 roku w województwie lubelskim kobiety stanowiły podobnie jak przed rokiem 51,5% ogółu ludności województwa. Średnio na 100 mężczyzn przypadało 106 kobiet. W miastach przewaga liczebna kobiet była większa niż na wsi, na 100 mężczyzn przypadało 112 kobiet wobec 102 na terenach wiejskich. Przy czym powyższe proporcje zmieniają się w zależności od grupy wiekowej. W większości roczników do 51 roku życia włącznie w ludności województwa przeważali mężczyźni (stanowiąc 51,2% populacji tej grupy wiekowej), a powyżej 51 lat kobiety (56,8%).

Najwięcej kobiet na 100 mężczyzn przypadało w mieście Lublinie (117), następnie w Chełmie i Zamościu (po 112) oraz w Białej Podlaskiej, w powiecie puławskim i świdnickim (po 108). Najbardziej wyrównany pod względem proporcji płci był powiat radzyński, w którym to na 100 kobiet przypadało prawie 100 mężczyzn. Przewaga liczebna mężczyzn nad kobietami występowała tylko na terenach wiejskich w pięciu powiatach województwa lubelskiego. W powiecie radzyńskim, ryckim i łukowskim na wsi na 100 kobiet przypadało 102 mężczyzn, w powiecie parczewskim 101, a w powiecie włodawskim występowała niewielka przewaga mężczyzn nad kobietami.

Struktura ludności według wieku w województwie lubelskim zmienia się z roku na rok. Systematycznie maleje liczba dzieci i młodzieży, a równocześnie wzrasta liczba ludności w starszych rocznikach. Główną przyczyną tych zmian jest przesuwanie się w czasie „roczników wyżów i niżów demograficznych”, a także obserwowany od początku lat dziewięćdziesiątych XX wieku spadek dzietności kobiet oraz wydłużenie się przeciętnego czasu trwania życia. W wyniku zachodzących zmian demograficznych liczba osób w wieku poniżej 20 lat w ujęciu rocznym zmalała o 1,7% z 440,0 tys. w 2014 roku do 432,7 tys. w końcu 2015 roku, natomiast liczba osób w wieku 65 lat i więcej wzrosła o 2,7% z 340,9 tys. do 350,0 tys. Na 100 osób w wieku poniżej 20 roku życia przypadało 81 osób w wieku 65 lat i więcej, podczas gdy w 2014 roku było 77 osób.

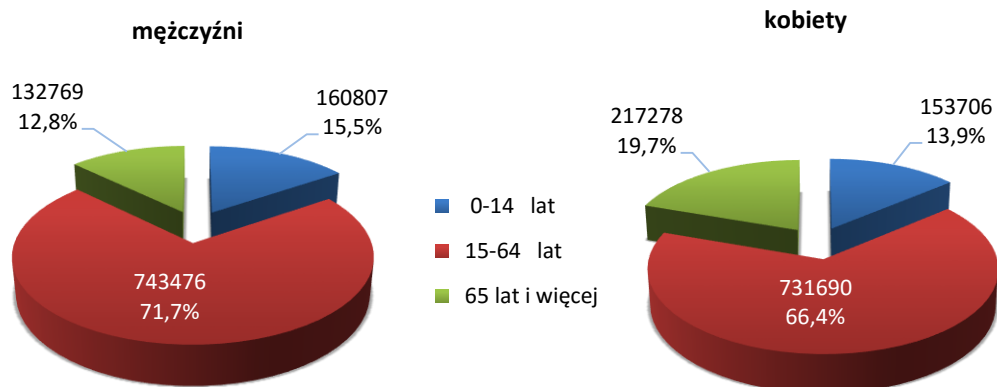
Wykres 1. **Piramida wieku**
(stan w dniu 31 XII 2015 r.)

W odniesieniu do biologicznych grup wieku w końcu grudnia 2015 roku dzieci w wieku do 14 roku życia włącznie stanowiły 14,7% ogółu populacji województwa lubelskiego, ludność dorosła w wieku od 15 do 64 lat 68,9%, a osoby w wieku 65 lat i więcej 16,4%. W porównaniu do grudnia 2014 roku liczba dzieci zmalała o 3,4 tys., osób dorosłych o 13,8 tys., zaś osób starszych wzrosła o 9,2 tys.

Struktura ludności według wieku jest zróżnicowana w zależności od płci i miejsca zamieszkania. Porównując strukturę ze względu na płeć dzieci w wieku do 14 roku życia włącznie stanowiły 15,5% ogółu mężczyzn wobec 13,9% wśród ogółu kobiet. Osoby dorosłe stanowiły 71,7% wśród mężczyzn i 66,4% wśród ogółu kobiet. Odsetek osób starszych był wyższy wśród kobiet (19,7%) niż mężczyzn (12,8%). Na terenach wiejskich wyższy był udział dzieci (o 1,5 p. proc.), natomiast w miastach więcej niż na wsi mieszkało osób dorosłych (o 1,4 p. proc.) i starszych (o 0,2 p. proc.).

Wykres 2. **Ludność według płci i biologicznych grup wieku**
(stan w dniu 31 XII 2015 roku)

W wyniku zachodzących zmian w strukturze wieku mieszkańców województwa lubelskiego, z roku na rok zwiększa się również mediana wieku ludności (wiek środkowy). Wartość mediany wyznacza granicę wieku, którą połowa osób w danej zbiorowości już przekroczyła, a druga połowa jeszcze jej nie osiągnęła. W końcu grudnia 2015 roku statystyczny mieszkaniec województwa lubelskiego był w wieku 39,9 lat, przy czym mężczyzna miał 37,9, a kobieta 42 lata. Mieszkaniec miasta był starszy od mieszkańca wsi o ponad półtora roku. W grudniu 2014 roku, natomiast mediana wieku ogółem wynosiła 39,5 lat, dla mężczyzn 37,5, a dla kobiet 41,6 lat.

RUCH NATURALNY LUDNOŚCI

Na stan i strukturę ludności według płci, wieku i stanu cywilnego decydujący wpływ mają zjawiska demograficzne określane jako ruch naturalny ludności, czyli fakty zawierania związków małżeńskich, separacji, rozwodów, urodzeń i zgonów.

Tabl. 2. **Ruch naturalny ludności**

Wyszczególnienie	2014	2015	2014=100
	ogółem		
Małżeństwa.....	10911	10749	98,5
na 1000 ludności.....	5,07	5,02	x
Urodzenia żywe.....	19828	19715	99,4
na 1000 ludności.....	9,21	9,20	x
Zgony.....	22107	22816	103,2
na 1000 ludności.....	10,27	10,65	x
Zgony niemowląt.....	83	74	89,2
na 1000 urodzeń żywych.....	4,19	3,75	x
Przyrost naturalny.....	-2279	-3101	x
na 1000 ludności.....	-1,06	-1,45	x

MAŁŻEŃSTWA

W 2015 roku zawarto 10749 związków małżeńskich, tj. o 1,5% mniej niż przed rokiem. W miastach liczba małżeństw zmalała o 0,2%, zaś na wsi o 2,5%. Ponad połowę małżeństw (55,1%) podobnie jak w poprzednim roku zarejestrowano na wsi.

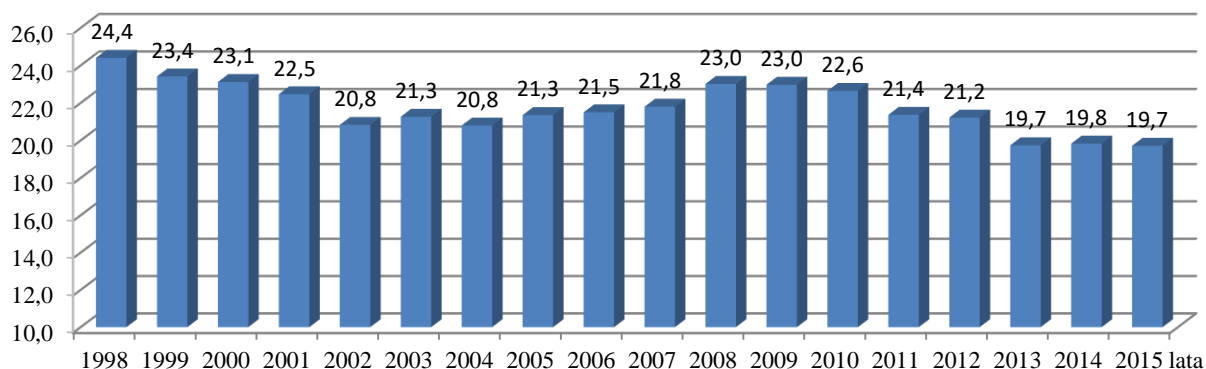
Współczynnik małżeństw (liczba nowo zawartych małżeństw na 1000 ludności) w 2015 roku wyniósł 5,02‰, przed rokiem 5,07‰. Podobnie jak 2014 roku współczynnik ten osiągnął niższy poziom w miastach (4,88‰) niż na wsi (5,14‰). Rozpatrując natężenie zawierania związków małżeńskich według powiatów, można stwierdzić, że w 2014 roku w przeliczeniu na 1000 ludności liczba zawartych związków małżeńskich była największa w powiecie janowskim (6,09‰), następnie w łączyńskim (6,03‰) i parczewskim (5,71‰), zaś najniższa w mieście Chełmie (4,02‰) oraz w powiecie krasnostawskim (4,19‰) i kraśnickim (4,25‰).

URODZENIA

W 2015 roku zarejestrowano 19715 urodzeń żywych, tj. o 0,6% więcej niż w 2014 roku. Na wsi podobnie jak przed rokiem urodziło się więcej dzieci (52,8% ogółu urodzeń żywych) niż w miastach. Wśród noworodków ponad połowę (51,4%) stanowili chłopcy

Wykres 3. Urodzenia

osoby w tys.

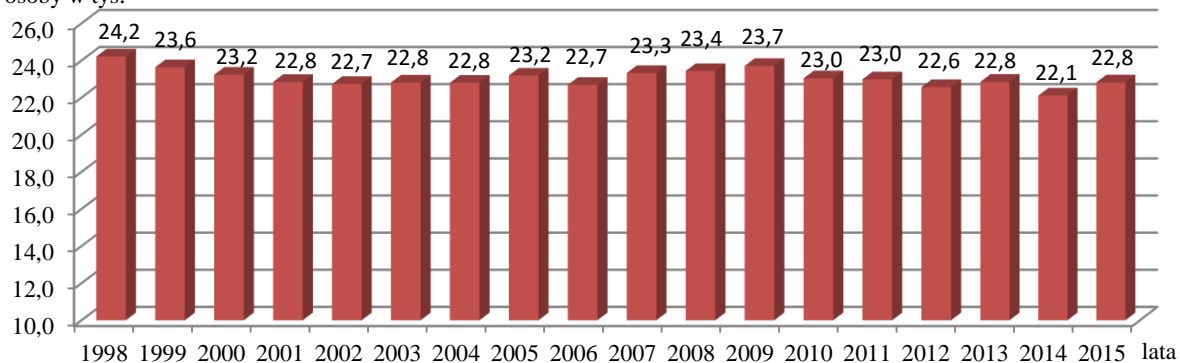
Współczynnik urodzeń (liczba urodzeń żywych przypadająca na 1000 ludności) osiągnął poziom 9,20‰ wobec 9,21‰ w 2014 roku. Odwrotnie niż w 2014 roku współczynnik ten osiągnął wyższy poziom w miastach (9,39‰) niż na wsi (9,04‰). Największe natężenie urodzeń odnotowano w powiecie łukowskim (11,81‰), łączyńskim (11,11‰) oraz w Lublinie (10,13‰), natomiast najmniejsze w powiecie zamojskim (7,61‰) tomaszowskim (7,74‰) i kraśnickim (7,80‰).

ZGONY

Województwo lubelskie charakteryzuje się wysokim poziomem umieralności. W 2015 roku zmarło 22816 mieszkańców, tj. o 3,2% więcej niż przed rokiem. Na wsi odnotowano 60,3% ogółu zgonów. Struktura zgonów według płci świadczy o nadumieralności mężczyzn, których udział w ogólnej liczbie zgonów wyniósł 52,2% (przed rokiem 52,9%).

Wykres 4. Zgony

osoby w tys.

Współczynnik zgonów (liczba zgonów na 1000 mieszkańców) osiągnął poziom 10,65‰ wobec 10,27‰ w 2014 roku. Podobnie jak w ubiegłym roku w miastach był niższy (9,13‰) niż na wsi (11,95‰). Współczynnik zgonów wykazywał duże zróżnicowanie między poszczególnymi powiatami. Najwyższe wartości przyjął w powiecie krasnostawskim (14,03‰), następnie w opolskim (13,40‰) i janowskim (12,46‰), natomiast najniższe wartości odnotowano w Białej Podlaskiej (7,32‰) w powiecie łączyńskim (8,23‰) oraz w Zamościu (8,43‰).

W 2014 roku, podobnie jak w latach ubiegłych, głównymi przyczynami zgonów w województwie lubelskim były choroby układu krążenia (47,0% ogółu zgonów) i choroby nowotworowe (23,2%).

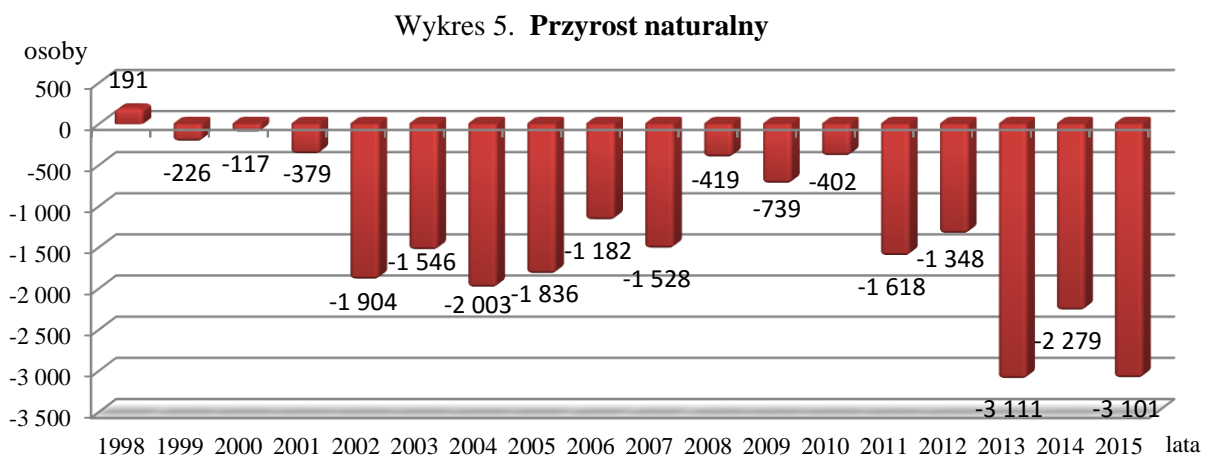
Mężczyźni częściej niż kobiety umierają z powodu chorób nowotworowych (na 100 tys. mężczyzn 280 zmarło z powodu choroby nowotworowej, a kobiet 198), natomiast kobiety częściej niż mężczyźni umierają na choroby układu krążenia (na 100 tys. kobiet zmarło 514, a mężczyzn 451). Duży udział miały również zgony z powodu przyczyn niedokładnie określonych (9,6% ogólnej liczby zgonów) oraz zewnętrzne przyczyny zgonów (5,5%).

Umieralność niemowląt (dzieci poniżej 1 roku życia) wykazywała tendencję malejącą. W okresie od stycznia do końca grudnia 2015 roku zarejestrowano 74 zgony niemowląt, tj. o 10,8% mniej niż przed rokiem. Na wsi umieralność niemowląt była wyższa niż w miastach (55,4% ogółu zgonów niemowląt). Współczynnik zgonów niemowląt (liczba zgonów niemowląt przypadająca na 1000 urodzeń żywych) w stosunku do ubiegłego roku zmalał o 0,44 pkt, i osiągnął poziom 3,75‰, przy czym w miastach – 3,55‰, a na wsi – 3,94‰.

W 2013 roku główną przyczyną zgonów niemowląt były choroby i stany okresu okołoporodowego, czyli powstałe w trakcie trwania ciąży matki i w okresie pierwszych 6 dni życia noworodka (54,2%), a następnie wady rozwojowe wrodzone (37,3% ogółu zgonów niemowląt),

PRZYROST NATURALNY

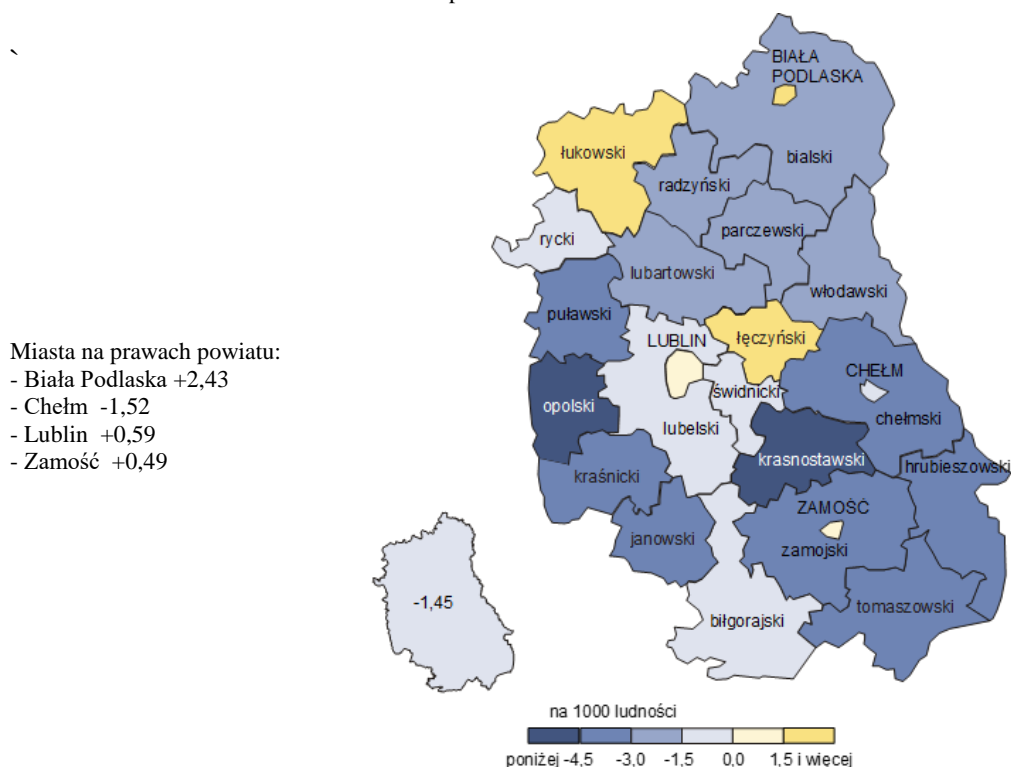
Jednym z głównych czynników decydujących o liczbie ludności jest przyrost naturalny, który stanowi różnicę między liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów.

W minionym roku po raz kolejny w województwie lubelskim odnotowano ujemny przyrost naturalny, w wyniku którego liczba mieszkańców zmalała o 3101 osób (przed rokiem zmalała o 2279 osób). W miastach odnotowano dodatni przyrost naturalny (251 osób), a na wsi ujemny (minus 3352). Współczynnik przyrostu naturalnego w 2015 roku wyniósł minus 1,45‰ wobec minus 1,06‰ w 2014 roku, przy czym w miastach ukształtował się na poziomie 0,25‰, a na wsi minus 2,91‰ (przed rokiem w miastach 0,25‰, a na wsi minus 2,19‰).

Zróźnicowanie przestrzenne przyrostu naturalnego przedstawione jest na mapie 2. W skali całego województwa w 2015 roku podobnie jak przed rokiem występowała przewaga powiatów o wartościach ujemnych. Najmniejszy przyrost naturalny liczony na 1000 mieszkańców odnotowano w powiecie krasnostawskim (minus 5,89) oraz opolskim (minus 4,83). W pięciu powiatach odnotowano dodatni przyrost naturalny, w tym największy w powiecie łęczyńskim (2,89), w Białej Podlaskiej (2,43) oraz w powiecie łukowskim (1,58).

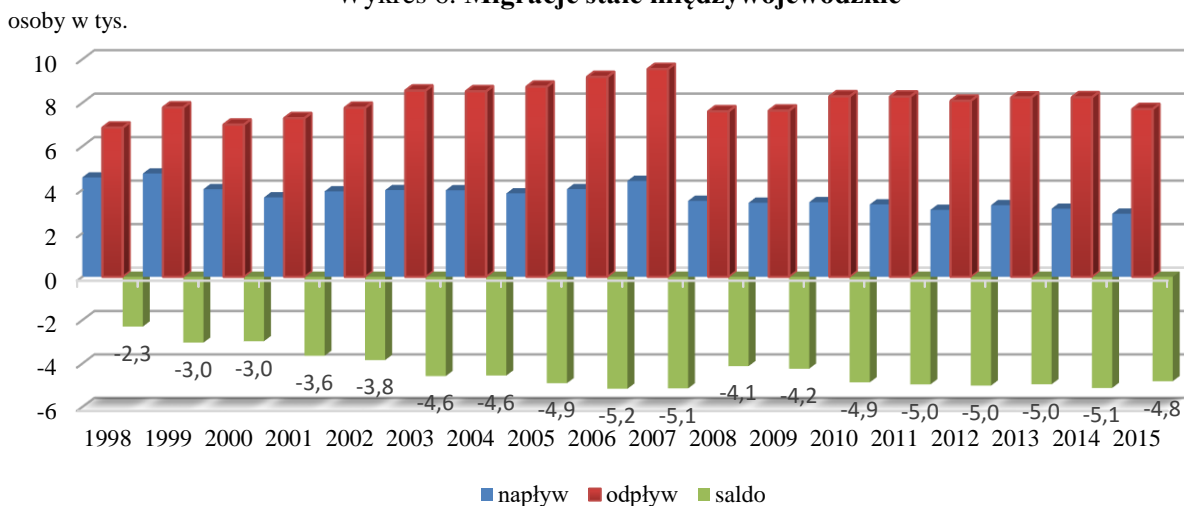
Mapa 2. **PRZYROST NATURALNY W 2015 R.**

RUCH WEDRÓWKOWY LUDNOŚCI

Drugim, obok przyrostu naturalnego, czynnikiem decydującym o tempie przyrostu lub spadku liczby ludności oraz o jej rozmieszczeniu terytorialnym są migracje.

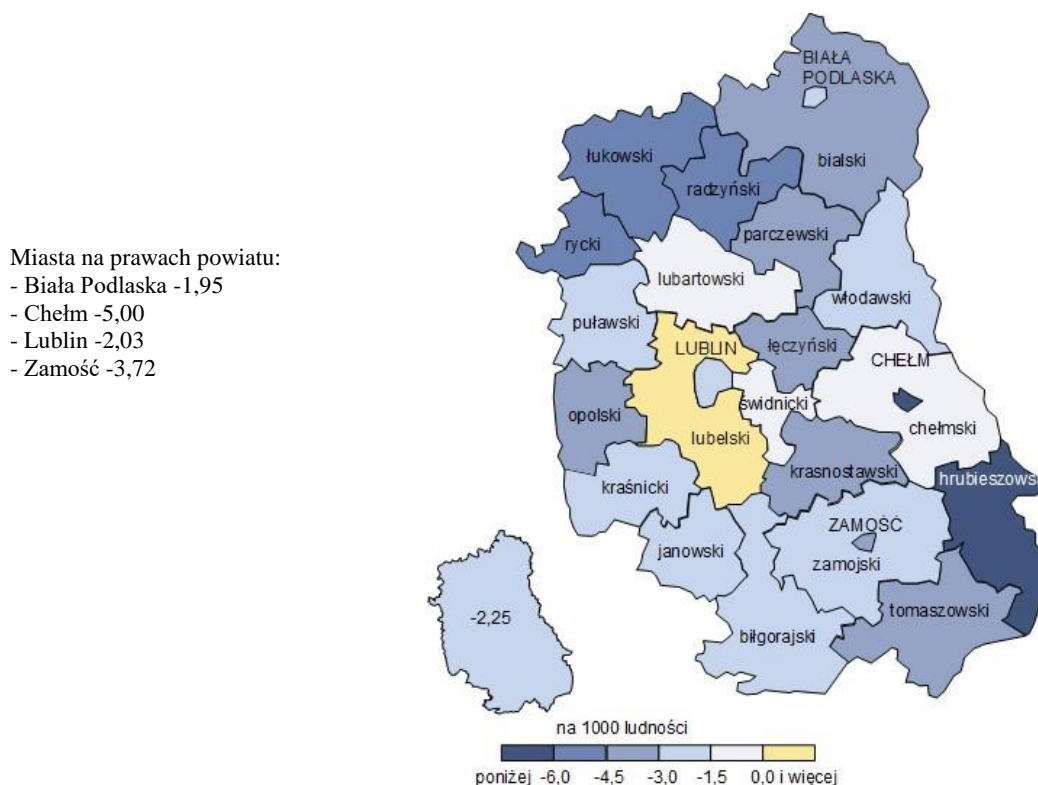
Wykres 6. **Migracje stałe międzywojewódzkie**

W województwie lubelskim liczba mieszkańców maleje już od wielu lat ze względu na występującą przewagę liczby osób, które wymeldowały się z pobytu stałego do innych województw w kraju (odpływ), nad liczbą osób nowo zameldowanych na pobyt stały z innych województw (napływ).

Mapa 3. SALDO MIGRACJI WEWNĘTRZNYCH NA POBYT STAŁY W 2015 R.

W wyniku ujemnego salda migracji wewnętrznych na pobyt stały liczba mieszkańców województwa lubelskiego w 2015 roku zmniejszyła się o 4814 osób, natomiast przed rokiem o 5125 osób. W miastach ubyło 2762 mieszkańców, a na wsi 2052 osoby. Współczynnik migracji ogółem osiągnął wartość minus 2,25‰ wobec minus 2,38‰ w 2014 roku. Największy ubytek ludności na 1000 mieszkańców wystąpił w powiecie hrubieszowskim (6,68), następnie w ryckim (5,23) i w Chełmie (5,00), natomiast przyrost odnotowano tylko w powiecie lubelskim (6,55).

Tabl. 3 **LUDNOŚĆ**
Stan w dniu 31 XII 2015 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ludność						Kobiety na 100 mężczyzn
	ogółem	2014 =100	męż- czyźni	kobiety	w mia- stach %	na 1 km ²	
WOJEWÓDZTWO.....	2139726	99,6	1037052	1102674	46,2	85	106
Podregion bialski.....	305116	99,6	150514	154602	39,5	51	103
Powiaty:							
bialski.....	112507	99,7	55818	56689	20,2	41	102
parczewski.....	35628	99,5	17641	17987	30,5	37	102
radzyński.....	60287	99,5	30095	30192	26,6	62	100
włodawski.....	39280	99,6	19402	19878	34,5	31	102
Miasta na prawach powiatu:							
Biała Podlaska.....	57414	99,9	27558	29856	100,0	1162	109
Podregion chełmsko-zamojski.....	636541	99,4	310243	326298	37,8	69	105
Powiaty:							
biłgorajski.....	102647	99,7	50576	52071	33,3	61	103
chełmski.....	79377	99,7	39124	40253	5,6	42	103
hrubieszowski.....	65939	99,1	32322	33617	27,7	52	104
krasnostawski.....	65422	99,1	31814	33608	29,2	63	106
tomaszowski.....	85705	99,2	42218	43487	27,9	58	103
zamojski.....	108393	99,6	53359	55034	10,7	58	103
Miasta na prawach powiatu:							
Chełm.....	64270	99,1	30253	34017	100,0	1822	112
Zamość.....	64788	99,6	30577	34211	100,0	2135	112
Podregion lubelski.....	711450	99,9	337775	373675	62,2	169	111
Powiaty:							
lubartowski.....	89502	99,7	43749	45753	31,2	69	105
lubelski.....	151178	100,5	73993	77185	7,7	90	104
łęczyński.....	57401	99,8	28162	29239	33,9	90	104
świdnicki.....	72642	99,9	34881	37761	58,7	155	108
Miasta na prawach powiatu:							
Lublin.....	340727	99,7	156990	183737	100,0	2310	117
Podregion puławski.....	486619	99,5	238520	248099	37,9	86	104
Powiaty:							
janowski.....	46895	99,6	23207	23688	28,8	54	102
kraśnicki.....	97569	99,4	47516	50053	38,8	97	105
łukowski.....	108597	99,7	54033	54564	30,5	78	101
opolski.....	60964	99,1	29799	31165	29,9	75	104
puławski.....	115206	99,5	55315	59891	47,8	123	108
rycki.....	57388	99,4	28650	28738	46,4	93	100

Tabl. 4 RUCH NATURALNY I WĘDRÓWKOWY LUDNOŚCI W 2015 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Małżeństwa	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny	Saldo migracji wewnętrznych na pobyt stały	Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych
	na 1000 ludności					
WOJEWÓDZTWO.....	5,02	9,20	10,65	-1,45	-2,25	3,75
Podregion bialski.....	5,40	9,60	10,61	-1,01	-3,21	6,82
Powiaty:						
bialski.....	5,19	9,74	11,31	-1,56	-3,07	6,38
parczewski.....	5,71	9,94	12,01	-2,07	-3,58	16,90
radzyński.....	5,66	9,68	11,30	-1,62	-4,63	5,13
włodawski.....	5,21	8,54	11,11	-2,57	-2,90	2,98
Miasta na prawach powiatu:						
Biała Podlaska.....	5,46	9,76	7,32	2,43	-1,95	5,35
Podregion chełmsko-zamojski.....	5,06	8,28	11,12	-2,85	-3,37	4,17
Powiaty:						
biłgorajski.....	5,64	9,29	10,22	-0,93	-2,77	4,19
chełmski.....	5,58	8,51	12,43	-3,92	-1,40	2,96
hrubieszowski.....	4,93	8,01	11,54	-3,54	-6,38	5,66
krasnostawski.....	4,19	8,13	14,03	-5,89	-3,11	5,62
tomaszowski.....	5,28	7,74	11,46	-3,72	-3,93	3,00
zamojski.....	5,26	7,61	11,31	-3,71	-2,10	3,64
Miasta na prawach powiatu:						
Chełm.....	4,02	8,00	9,52	-1,52	-5,00	1,93
Zamość.....	4,93	8,93	8,43	0,49	-3,72	6,90
Podregion lubelski.....	4,81	9,88	9,73	0,15	-0,17	2,99
Powiaty:						
lubartowski.....	4,61	9,43	11,31	-1,89	-1,35	2,37
lubelski.....	4,70	9,70	9,82	-0,12	6,55	2,73
łęczyński.....	6,03	11,11	8,23	2,89	-3,95	6,26
świdnicki.....	4,67	8,63	9,62	-0,99	-0,88	4,78
Miasta na prawach powiatu:						
Lublin.....	4,73	10,13	9,54	0,59	-2,03	2,31
Podregion puławski.....	5,02	9,16	11,38	-2,22	-3,20	2,46
Powiaty:						
janowski.....	6,09	8,88	12,46	-3,58	-2,43	2,40
kraśnicki.....	4,25	7,80	11,37	-3,57	-2,58	5,24
łukowski.....	5,43	11,81	10,23	1,58	-4,41	3,12
opolski.....	5,66	8,57	13,40	-4,83	-3,69	1,90
puławski.....	4,38	7,94	11,02	-3,07	-1,65	-
rycki.....	5,28	9,77	11,30	-1,53	-5,23	1,78

Opracowanie:

Zofia Dymek – Lubelski Ośrodek Badań Regionalnych

Prosimy o podawanie źródła przy publikowaniu danych Urzędu Statystycznego w Lublinie.